

Opvs Theologicvm

In Tres Tomos Distribvtvm, In quo praecipua totius Theologiae capita accurate pertractantur ... Adiecto ad finem Tertij Tomi Indice rerum notabilium

Qui totam primam partem D. Thomæ, ac multa alia continet, quorum Indicem sequens pagina dabit

Mauro, Silvestro

Romae, 1687

Q. 198. Vtrum Angeli ad loquendum indigeant propinquitate locali? & vtrum locutionem vnus Angeli ad alterum omnes Angeli intelligibiliter audiant.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-84111](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-84111)

nes beati semper Deo loquerentur, quod est inconueniens.

5. Respondeo cum Sancto Thoma, ponendo duas conclusiones. Prima conclusio est: licet Angelus inferior non possit illuminare superiorem, tamen potest loqui superiori.

6. Probatur primò: nam ex dictis quæstione 195. num. 6. in tantum Angelus inferior non potest illuminare superiorem, in quantum non potest illi manifestare vilam veritatem, confortando lumen intellectuale illius, prout requiritur ad illuminationem; sed ad locutionem non illuminatiuam non requiritur hæc confortatio, sed sufficit, vt Angelus inferior dicat aliquid superiori: ergo Angelus inferior potest loqui superiori locutione non illuminatiua, puta dicendo illi: *volo hoc à te addiscere: volo hoc, vel illud facere.*

7. Probatur secundo ratione, quam Sanctus Thomas affert hoc art. 2. Nam quia veritas est lumen intellectus, & regula omnis veritatis est Deus, ad locutionem illuminatiuam requiritur, vt manifestetur veritas, in quantum dependet à Deo prima veritate, & non sufficit, vt manifestetur, in quantum dependet à voluntate creaturæ loquentis; sed veritates in quantum dependent à Deo prima veritate, manifestantur Angelis inferioribus per superiores, non è conuerso, vt dictum est quæstione 195. num. 5. & 6; ergo locutione illuminatiua Angelii superiores loquuntur inferioribus, non autem è conuerso. At Angeli inferiores possunt manifestare superioribus veritates aliquas vt à se dependentes, puta dicendo: *volo hoc discere à te: volo à te illuminari: volo facere hoc, aut illud.*

8. Secunda conclusio est: Angelus potest loqui Deo locutione ordinata ad accipiendum aliquid à Deo, non autem locutione ordinata ad aliquid Deo dandum, & communicandum, puta ad Deo communicandam aliquam notitiam, cum Deus omnia nouerit. Potest igitur Angelus, vel homo Deum alloqui, aliquid à Deo petendo, Deum de agendis consultando, diuinam excellentiam, quam comprehendere nequit, admirando, iuxta illud Gregorij lib. 2. Moralium, cap. 2. *Angeli loquuntur Deo, cum per hoc, quod semetipsos respiciunt, in motum admirationis surgunt.* Vide dicta quæst. 196. proximè superiori, num. 27.

9. Ad 1. Patet ex dictis, quod licet omnis illuminatio sit locutio, non omnis locutio est illuminatio, ac proinde licet Angelus inferior non possit illuminare superiorem, potest illi loqui locutione non illuminatiua.

10. Ad 2. Concedo antecedens, & nego consequentiam, & assero disparitatem. Primò Deus dum loquitur, simul confortat lumen intellectuale creaturæ ad audiendum, & intelligendum quod dicit: ergo semper illuminat. At verò creatura potest loqui absque tali confortatione, ac proinde potest loqui lo-

cutione non illuminatiua. Secundo Deus, cum sit prima regula, etiam cum manifestat quæ pendet à sua voluntate, illuminat: at creatura, cum non sit prima regula, dum manifestat aliquid vt pendens à sua voluntate, non illuminat.

11. Ad 3. Respondet Sanctus Thomas Angelos, ac beatos semper loqui Deo locutione, qua ipsum laudant, & admirantur, sed non semper Deo loqui locutione, qua ipsum consultant de agendis, sed tunc solum cum desiderant illuminari de aliquo agendo.

QVAESTIO CXCVIII.

Verum Angeli ad loquendum indigeant propinquitate locali? & utrum locutionem vnus Angeli ad alterum omnes Angeli intelligibili- ter audiant?

S. Th. quæst. 107. art. 4. & 5.

1. **V**idetur propinquitas localis multum conferre ad hoc, vt Angelus loquens ab alio Angelo audiatur, vel melius audiat: primò quia locutio Angeli, quamuis sit operatio spiritalis, tamen est limitata, & finita, adeoque habet sphaeram limitatam, & finitam: ergo Angelus loquens non potest audiri in distantia maiori, & maiori in infinitum: ideoque Isai. 6. dicitur de Seraphim, quod *clamabant alter ad alterum, vt nimirum clamor perueniret ad maiorem distantiam: & Damasc. lib. 2. de Fide cap. 3. dicit, quod Angelus ubi est, ibi operatur.*

2. Secundo videtur, quod cum vnus Angelus loquitur alteri, ceteri etiam Angeli, si velint attendere, possint intelligibiliter audire talem locutionem. Nam cum vnus homo loquitur alteri sensibiliter, ai etiam homines possunt audire, saltè si sint æquè propinqui; ergo cum vnus Angelus loquitur alteri, etiam alij Angeli possunt audire, saltè si sint æquè propinqui.

3. Tertio illuminatio, qua vnus Angelus illuminat alterum, peruenit ad omnes alios Angelos, vt cum Sancto Thoma quæstione 106. artic. 4. dictum est quæst. 195. ergo etiam locutio, qua vnus Angelus alloquitur alterum, peruenit ad omnes Angelos.

4. Respondeo circa primam quæstionem, in qua quaritur, utrum Angeli ad loquendum indigeant determinata propinquitate locali, duas esse opiniones. Prima est affirmatiua. Docuerunt hanc sententiam Sanctus Bonauentura in 2. dist. 10. art. 3. quæst. 1. Gregorius in 2. dist. 9. quæst. 2. Scotus in reportatis eadem dist. 9. quæst. 2. & alij.

5. Sc-

5. Secunda sententia Sancti Thomae hoc artic. 4. quaestione 107. quem sequuntur Caietanus eodem artic. & Thomistae communiter, & ex nostris Vasquez 1. parte disput. 212. cap. 2. docet vnum Angelum posse loqui cum altero in qualibet distantia maiori, & maiori, ita vt audiat, & aequaliter audiat. Suarius disput. 18. Metaph. num. 44. & sequent. rem hanc sub dubio reliquit, sed inclinavit in opinionem docentem in Angelis ad loquendum requiri indistantiam, ita vt nullo spatio vero, vel imaginario inter se distent. At lib. 2. de Angelis cap. 28. numero 13. & 14. dicit se illi sententiae vt nimis singulari non libenter adherere, & inclinatur ad sententiam oppositam. Relinquit tamen sub dubio, vtrum Angelus sua locutione fortius possit ad audiendum excitare propinquiorem, quam remotiorem, & problematice proponit vt probabilem vtramque partem.

6. Dicendum: distantia, vel propinquitas localis nihil confert ad hoc, vt Angeli se possint mutuo alloqui, & intelligibiliter audire, ac excitare ad audiendum, ideoque in qualibet distantia maiori, & maiori possunt se mutuo alloqui, & aequaliter ad audiendum excitare.

Probatur: nam eatenus ad locutionem sensibilem, quae audiat, requiritur determinata quaedam propinquitas, quatenus locutio sensibilis debet se ipsam, vel speciem sui propagare per medium, & actuè mouere, & excitare ad audiendum; sed locutio Angelis non debet se, neque speciem sui propagare per medium, neque debet quicquam actuè producere in altero Angelo, sed est pura conditio obiectiua determinans speciem, quae supponitur esse in altero Angelo ad causandam auditionem intelligibilem: ergo.

7. Confirmatur ex sensu communi. Nam cum quis locutione etiam pure interna alloquitur Angelum, existimat se audiri posse in qualibet distantia. Magi etiam inuocantes demones, existimant se posse in qualibet distantia audiri. Rursus cum Angeli non accipiant species à rebus, sed habeant ipsas ab initio ingenas, possunt in quacumque distantia videre ea, quae sunt in mundo, & non pertinent ad secreta cordium; ergo possunt intelligibiliter audire etiam internam locutionem ad ipsos directam. Confirmat hoc Sanctus Thomas ex eo, quod Luc. 16. anima diuitis sepulta in inferno alloquebatur Abraham, non obstante distantia locali, de qua videtur dixisse Abraham: *Inter nos, & vos chaos magnum firmitur est.*

8. Circa secundam quaestionem, in qua quaeritur, vtrum locutionem, qua vnus Angelus alloquitur alterum, possint, si velint attendere, intelligibiliter percipere, & audire alij Angeli, ad quos talis locutio non ordinatur, respondet negativè Sanctus Thomas hoc artic. 5. quaestione 107. quem sequuntur

Caietanus, ac Thomistae communiter, nec non Richardus in 2. distinct. 9. artic. 1. quaestione 1. & 2. Aegidius in 2. distinct. 10. quaest. 3. artic. 1. Bassolis in 2. distinct. 9. quaest. 2. art. 1. & alij. At Gregorius in 2. distinct. 9. quaest. 2. Gabriel eadem distinct. quaest. 2. art. 5. Ocham quodlib. 1. quaest. 7. & alij docent non posse vnum Angelum ita alteri loqui, vt ab alijs, si velint attendere, non audiat.

9. Dicendum: potest vnus Angelus ita alteri secreto loqui, vt ab alijs, ad quos locutio non dirigitur, non possit intelligibiliter percipi, & audiri.

Probatur: nam de ratione secreti est, vt possit, vel nulli manifestari, vel huic solum, & non alteri; ergo debet dari in Angelis potestas suum secretum manifestandi huic Angelo, & non alteri; sed ad hoc requiritur, vt interna locutio directa ad vnum Angelum, & non ad alterum, possit intelligibiliter percipi ab eo solum, ad quem est directa, non autem ab altero: ergo &c. Voluntas igitur, qua Angelus vult alloqui vnum Angelum, & non alterum, facit, vt locutio illa percipiat ab vno Angelo, non ab altero, & hoc respectu locutionis intelligibilis operatur voluntaria directio, quod respectu locutionis sensibilis operatur propinquitas, aut distantia.

10. Ad 1. nego maiorem, cuiusque suppositum. Sphaera adiuuatis consideratur solum in ijs, quae debent actuè agere, & suam actionem diffundere, & propagare per medium, non autem in ijs, quae non agunt, sed solum determinant agens per modum purae conditionis; sed locutio Angelica non operatur actuè in Angelo audiente, sed per modum purae conditionis per suam coexistentiam determinat speciem, quae supponitur dari in intellectu Angeli audientis, ad causandam in ipso auditionem; ergo. Dum Isa. 6. dicitur de Seraphim, quod clamabant alter ad alterum, clamor ille (verba sunt Sancti Thomae artic. 5. quaest. 107. ad 2.) non est vocis corporeae, quae fit propter distantiam localem, sed significat magnitudinem rei, quae dicebatur, vel magnitudinem affectus, secundum quod dicit Gregorius lib. 2. Moralium, cap. 6. Tanto quisque minus clamat, quanto minus desiderat. Damascenus dicens, quod Angelus ubi est, ibi operatur, loquitur de operationibus, quibus verè agunt. At per locutionem non agunt, sed purè determinant speciem, vt dictum est num. 6.

10. Ad 2. concedo antecedens, & nego consequentiam. Ex dictis num. 10. illud respectu locutionis intelligibilis operatur voluntaria directio, quod respectu locutionis sensibilis operatur indistantia localis; sed cum vnus sensibiliter loquitur alicui propinquo, alij valde distantes non possunt audire: ergo cum Angelus suam locutionem dirigit ad vnum Angelum, & non ad alios, alij, ad quos non dirigitur, non possunt intelligibiliter audire, talem locutionem.

13. Ad 3. concedo antecedens, & nego consequentiam. Disparitas est, quia illuminatio est de his, quæ emanant à prima regula veritatis, quæ est principium commune dirigens suam illuminationem ordinatim ad omnes angelos, ad inferiores nimirum per superiores; ergo debet peruenire, & ordinatim propagari ad omnes Angelos. At locutio potest esse de his, quæ Angelus, in quantum est principium aliquid particulare, vult communicare huic, & non alteri: ergo in eo casu debet intelligibiliter audiri ab vno, & non ab alijs.

QVÆSTIO CXCIX.

Vtrum in Angelis dentur tres Hierarchia, in singulis Hierarchijs tres ordines, in singulis ordinibus plures Angeli: & distinctio Hierarchiarum, & Ordinum sit naturalis Angelis?

5. Th. q. 108. art. 1. 2. 3. & 4.

1. **Q**UÆ de Angelotum Hierarchijs, & choris, siue Ordinibus tradit Sanctus Thomas hac quæst. 108. magnæ sunt auctoritatis. Vt enim dicit Vasquez 1. par. disp. 216. cap. 1. num. 1. *Quæ de cœlesti hierarchia tradidit Dionysius, & in vnum Sanctus Thomas in ea quæstione collegit, non nisi reuelatione discere potuit, ut ipse testatur cap. 6. de cœlesti hierarchia, ubi ait se omnia à præceptore suo, nempe à Paulo, quem initiatorum suum vocat, didicisse. Quod verò Augustinus in Enchirid. cap. 58. dicat nihil in hac re certum esse, mirum non est: nam manifestis coniecturis constat Augustinum opera Dionysij non vidisse &c. Quia tamen doctrina, quam ex Dionysio tradit Sanctus Thomas, facilis est, libet eam breuitatis gratia per aliqua quæstia proponere, & explicare.*

2. Quæritur ergo primò, quid intelligatur nomine hierarchiæ, & quid sit hierarchia.

Respondeo, quod apud Græcos Hierarchia idem est, ac apud latinos *sacer principatus*; sed sacer principatus nihil est aliud, quam multitudo personarum Deo sacrarum ordinata sub principe; ergo hierarchia nihil aliud est, quam multitudo aliqua personarum Deo sacrarum ordinata sub principe: & hæc est definitio, & descriptio hierarchiæ.

3. Quæritur secundò, vtrum Angeli, & homines adhuc in via manentes coalescant in vnam hierarchiam, propter vnitatem Dei, qui est princeps hominum, & angelorum, imò omnium creaturarum.

Respondeo affirmatiuè cum Sancto Thoma hoc art. 1. quæst. 108. Ratio est, quia omnis multitudo ordinata sub vno principe potest dici vnus principatus; ergo omnis multitudo

Deo sacra hominum, & Angelorum propter vnitatem Dei principis, sub quo ordinatur ad finem supernaturalem vitæ æternæ, potest dici vnus sacer principatus, & vna hierarchia. Ideò Augustinus lib. 12. de Ciuitate, cap. 1. Angelos, & homines diuidit in duas ciuitates, alteram bonorum angelorum, & hominum, alteram malorum.

4. Quæritur tertio, vtrum hierarchia, vna propter vnitatem principis, possit diuidi in plures hierarchias propter diuersum modum gubernationis, qua gubernatur à principe.

Respondeo affirmatiuè. Nam principatus ciuilis vnus propter vnitatem principis diuidi potest in plures principatus propter diuersum modum gubernationis: e. g. omnes subditi Regis Hispaniæ propter vnitatem principis, ac Regis coalescunt in vnum regnum, ac principatum, & propter diuersum modum gubernationis diuiduntur in plures principatus, ac plura regna, nimirum in regna Castellæ, Aragoniæ, Neapolitanum, Siculum, Ducatum Mediolanensem &c. ergo vna hierarchia, & principatus sacer vnus propter vnitatem supremi principis, hoc est Dei, diuidi potest in plures hierarchias, & plures sacros principatus propter diuersum modum gubernationis; sed homines viatores, ac Angeli, & homines beati diuerso modo gubernantur, & & illuminantur à Deo: nam Angeli, & homines gubernantur, & illuminantur modo purè intelligibili, homines viatores gubernantur, & illuminantur per similitudines sensibilem, ut dicit Dionysius lib. de cœlesti hierarchia, cap. 5. ergo alia est hierarchia hominum viatorum, quæ vocatur etiam ecclesia in terris militans, alia est hierarchia Angelorum, & hominum beatorum, quæ vocatur ecclesia in cœlo triumphans. Sanctus Bonauentura, & Gabriel apud Suarez lib. 1. de Angelis, cap. 13. num. 1. videntur posuisse etiam hierarchiam increatam, & supercœlestem trium diuinarum Personarum. Sed reiiciuntur. Nam hierarchia est multitudo ordinata sub vno principe: sed tres Personæ diuinæ non ordinantur sub villo principe, sed sunt vnus supremus princeps; ergo. Ideò Sanctus Dionysius lib. de cœlesti hierarchia, cap. 3. dicit *Deum esse extra, & supra omnem hierarchiam*, & Sanctus Thomas hoc art. 1. in fine corporis dicit: *Vnde manifestum est eos errare, & contra intentionem Dionysij loqui, qui ponunt in diuinis Personis hierarchiam, quam vocant supercœlestem. In diuinis enim personis est quidam ordo naturalis, sed non hierarchia. Nam ut Dionysius dicit 3. cap. cœlestis hierarchia, ordo hierarchia est alios quidem purgare, & illuminare, & perficere, alios autem purgare, & illuminare, & perficere, quod absit, ut in diuinis Personis ponamus.*

5. Quæritur quartò, vtrum in Angelis assignandæ sint tres hierarchiæ, ac veluti tres ciuitates, quæ diuerso modo gubernentur, & illuminentur?

Ref-